

22.7.2024

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntönnö 26.6.2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ajoneuvoverolain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on 26.6.2024 pyytänyt lausuntoa ajoneuvoverolain muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta. Ympäristöministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan ajoneuvoverolakia muutettavaksi siten, että ajoneuvoveron tuotto nousisi muutosten seurauksena n. 20 miljoonaa euroa vuodessa. Esitys perustuu kevään 2024 hallituksen kehysriihessä tehtyihin päätöksiin. Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvoesitykseen ja käsitellään sen yhteydessä.

Ajoneuvovero koostuu perusverosta ja muilta kuin bensiinikäyttöisiltä ajoneuvoilta kannettavasta käyttövoimaverosta. Perusvero määräytyy ensisijaisesti ajoneuvon ominaishiilidioksidipäästön perusteella. Veron määrä siis kasvaa päästömäärän noustessa käyrämäisen funktion mukaisesti. Käyttövoimaveron puolestaan määräytyy kokonaisuuden perusteella. Ajoneuvon hiilidioksidipäästöihin perustuva ajoneuvovero on ollut käytössä vuodesta 2010 lähtien. Vaikka veron päästöohjauksella vaikutus on rajallinen, se edistää kuitenkin yhdessä muun liikenteen päästöohjauksen kanssa siirtymistä kohti vähäpäästöisempiä autoja kuten sähköautoja.

Ajoneuvoverolakia esitetään nyt muutettavaksi siten, että perusveroa korotetaan vähäpäästöisten eli lähinnä sähköautojen ja ladattavien hybridien osalta. Sähköautoilla korotus olisi noin 53 euroa vuodessa. Ladattavien hybridien osalta ajoneuvovero nousisi noin 39 euroa vuodessa. Korotusten piiriin kuuluisi myös joitain vähäpäästöisiä ei-ladattavia bensiiniautoja. Suurempipäästöisiltä autoilta verotus ei muuttuisi. Muutokset tarkoittavat, että perusveron ja päästötason suhdetta kuvaavan käyrän muoto muuttuisi loivemmaksi alkupäästä. Käytännössä tämä tarkoittaa ajoneuvoveron päästöohjauksivaikutuksen heikkenemistä.

Nyt esitettyjen muutosten taustalla on liikenteen sähköistyminen ja sen aiheuttama liikenteen verotuottojen lasku, joka koskee myös ajoneuvoveron tuottoa. Tavoitteena on esitetyillä muutoksilla kääntää ajoneuvoverosta saatavien verotuottojen määrää nousuun.

Ympäristöministeriö toteaa sinänsä ymmärtävänsä liikenteen verokertymäkehitykseen liittyviä valtiontaloudellisia huolia. Toisaalta liikenteen sähköistyminen on tärkeä kehityskulku sekä ilmastotavoitteiden että

öljyriippuvuuden vähentämisen kannalta. Ympäristöministeriön käsityksen mukaan nyt esitetyt veromuutokset eivät ole linjassa näiden tavoitteiden kanssa ja saattavat hidastaa siirtymistä vähäpäästöisiin ajoneuvoihin. Näin itse asiassa esityksen vaikutusarviossa todetaankin, vähäpäästöisten autojen määrä laskee suhteessa kehitykseen nykyisillä politiikkatoimilla. Sen myötä myös liikenteen päästöt kasvavat, kun suurempipäästöisten autojen suhteellinen asema muutosten myötä paranee. Päästöjen kasvu vuoden 2030 tasolla on varsin maltillinen mutta edustaa kuitenkin väärän suuntaista kehitystä ottaen huomioon liikennesektorin tiukat päästövähennystavoitteet.

Ympäristöministeriö haluaa kiinnittää huomiota siihen, että liikenne on taakanjakosektorin merkittävin päästölähde. Taakanjakosektoria koskevat EU:n jäsenmaille asettamat sitovat päästövähennysvelvoitteet vuodelle 2030. Taakanjakosektorin veloitteiden täyttäminen edellyttää uusia päästövähennystoimia keväällä valmistuneen PEIKKO-hankkeen mukaisen nykytoimiaskenaarion perusteella (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165717>).

Ajoneuvoverolain muutos voi siis heikentää mahdollisuuksia saavuttaa liikennesektorin päästövähennystavoitteita verrattuna nykytoimiskenaarioon, jossa tällaista muutosta ei ole otettu huomioon. EU:n uusi polttoaineiden jakelijoita koskeva päästökauppa (ETS 2) tulee vahvistamaan liikennesektorin päästöohjausta. Ajoneuvoverolain esitetty muutos tarkoittaa kuitenkin, että uuden päästökaupan aiheuttamat kustannukset nousevat verrattuna nykyiseen kehitykseen johtuen suuremmasta päästöoikeuksien tarpeesta.

Ympäristöministeriön käsityksen mukaan hallituksen esityksessä voisi vaihtoehtoisena toteuttamisvaihtoehtona tarkastella mallia, jonka mukaan ajoneuvoveron perusveroa nostetaan tasaisesti kautta linjan eikä kohdentamalla korotusta vähäpäästöisiin ajoneuvoihin. Tämä olisi teknologianeutraali tapa toteuttaa esityksen päällimmäinen tavoite eli verotulojen turvaaminen. Lisäksi välttyttäisiin antamasta liikenteen ilmastotoimien kannalta kyseenalaista signaalia sähköauton hankintaa harkitseville kotitalouksille. Autohankintaa pohtivien kotitalouksien kannalta olisi tärkeätä, että tarjotaan oikeansuuntaiset ja ennakoitavissa olevat kannustimet vähäpäästöisten vaihtoehtojen kannalta.

Ylijohtajan sijainen, hallitusneuvos

Oili Rahnasto

Ympäristöneuvos

Magnus Cederlöf